

Mål T-24/05

Alliance One International, Inc. m.fl.

mot

Europeiska kommissionen

”Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Den spanska marknaden för köp och första bearbetning av råtabak — Beslut i vilket en överträdelse av artikel 81 EG konstateras — Fastställande av priser och uppdelning av marknaden — Motiveringsskyldighet — Ansvar för överträdelsen — Likabehandling”

Tribunalens dom (fjärde avdelningen) av den 27 oktober 2010 II - 5334

Sammanfattning av domen

1. *Konkurrens — Gemenskapsregler — Företag — Begrepp — Ekonomisk enhet (Artikel 81.1 EG)*
2. *Konkurrens — Gemenskapsregler — Överträdelser — Ansvar — Moderbolag och dotterbolag — Ekonomisk enhet — Bedömningskriterier (Artikel 81.1 EG)*
3. *Konkurrens — Gemenskapsregler — Överträdelser — Ansvar — Moderbolag och dotterbolag — Ekonomisk enhet — Bedömningskriterier (Artikel 81.1 EG)*

4. *Konkurrens — Gemenskapsregler — Överträdelse — Ansvar — Moderbolag och dotterbolag — Företag som kontrolleras av flera andra företag eller personer gemensamt (Artikel 81.1 EG)*
5. *Institutionernas rättsakter — Motivering — Skyldighet — Omfattning — Beslut om huruvida konkurrensreglerna ska tillämpas (Artiklarna 81 EG och 253 EG)*
6. *Konkurrens — Gemenskapsregler — Överträdelse — Ansvar — Moderbolag och dotterbolag — Ekonomisk enhet — Bedömningskriterier (Artikel 81.1 EG; rådets förordning nr 1/2003, artikel 23.2)*

1. Gemenskapens konkurrensrätt avser verksamheten i företag. Begreppet företag omfattar varje enhet som bedriver ekonomisk verksamhet, oavsett enhetens rättsliga form och oavsett hur den finansieras. Av rättspraxis framgår att begreppet företag i detta sammanhang ska förstås som en ekonomisk enhet, även om enheten i juridisk mening består av flera fysiska eller juridiska personer. Då en sådan ekonomisk enhet har överträtt konkurrensreglerna ska den, enligt principen om personligt ansvar, ansvara för överträdelsen.
2. Överträdelsen av gemenskapens konkurrensrätt ska klart och tydligt tillskrivas ett rättssubjekt som kan åläggas böter. Det är nödvändigt för tillämpningen och verkställigheten av beslut som fattas av kommissionen inom konkurrensrätten att som beslutets adressat identifiera en enhet som är ett rättssubjekt.

Ett moderbolag kan hållas ansvarigt för dotterbolagets beteende särskilt då dotterbolaget, trots att det är ett fristående rättssubjekt, inte självständigt bestämmer sitt marknadsbeteende, utan i hu-

(se punkterna 122–124)

vudsak följer instruktioner som det får av moderbolaget, särskilt med hänsyn till de ekonomiska, organisatoriska och juridiska banden mellan dessa två juridiska enheter. I en sådan situation ingår moderbolaget och dess dotterbolag nämligen i samma ekonomiska enhet och utgör ett och samma företag. Det är således varken det förhållandet att moderbolaget har anstiftat dotterbolaget till att begå en överträdelse eller, i ännu mindre grad, att moderbolaget varit delaktigt i denna överträdelse, som gör det möjligt för kommissionen att genom beslut påföra moderbolaget böter, utan det är det faktum att moderbolaget och dotterbolaget utgör ett och samma företag i den mening som avses i artikel 81 EG.

inflytande över dotterbolagets affärspolicy. Kommissionen kan då hålla moderbolaget solidariskt betalningsansvarigt för de böter som påförts dotterbolaget, förutsatt att moderbolaget, på vilket det ankommer att bryta presumptionen, inte kan bevisa att dotterbolaget agerar självständigt på marknaden. Den presumption som gäller för moderbolag med helägda dotterbolag är inte bara tillämplig då det föreligger en direkt förbindelse mellan moderbolaget och dess dotterbolag, utan även då bolagen är indirekt förbundna genom ett mellanliggande dotterbolag.

Kommissionen kan emellertid välja att inte endast åberopa denna presumption, utan även åberopa omständigheter till styrkande av att dessa moderbolag faktiskt utövar ett avgörande inflytande över dotterbolaget och således förstärka presumptionen.

Kommissionen kan inte nöja sig med att konstatera att moderbolaget kan utöva ett avgörande inflytande över sitt dotterbolag. Kommissionen måste även pröva om ett sådant inflytande faktiskt har utövats. I det specifika fallet då ett moderbolags helägda dotterbolag har överträtt gemenskapens konkurrensregler kan detta moderbolag utöva ett avgörande inflytande över dotterbolaget, men det föreligger endast en presumption för att moderbolaget faktiskt utövar ett avgörande inflytande över dotterbolaget. Under dessa omständigheter är det tillräckligt att kommissionen visar att ett dotterbolag är helägt för att moderbolaget ska presumeras utöva ett avgörande

(se punkterna 125–130, 132 och 141)

3. Kommissionens uppfattning att moderbolaget och dotterbolaget ingår i samma ekonomiska enhet grundas på det faktum att dotterbolaget inte självständigt bestämmer sitt marknadsbeteende, eftersom det förhållandet att dotterbolaget inte är självständigt i detta hänseende är en naturlig följd av att moderbolaget

utövar ett avgörande inflytande över dotterbolaget.

Det avgörande inflytande som ett moderbolag ska utöva för att kunna hållas ansvarigt för en överträdelse som begåtts av dess dotterbolag får inte begränsas till sådan verksamhet som kan hänföras till dotterbolagets affärspolicy i egentlig mening, och som dessutom har ett direkt samband med nämnda överträdelse. För att avgöra om ett dotterbolag självständigt bestämmer sitt marknadsbeteende ska nämligen samtliga relevanta omständigheter som rör de ekonomiska, organisatoriska och juridiska banden mellan dotterbolaget och dess moderbolag beaktas. Dessa omständigheter kan variera från ett fall till ett annat och kan därmed inte bli föremål för någon uttömmande uppräknning.

(se punkterna 135, 170 och 171)

4. När ett företag kontrolleras av två eller flera andra företag eller personer gemensamt har dessa företag eller personer per definition möjlighet att utöva ett avgörande inflytande över förstnämnda företag. Detta räcker emellertid inte för att de ska kunna hållas ansvariga för en överträdelse av konkurrensreglerna som begåtts av det företag som de gemensamt kontrollerar. För att ansvar ska kunna åläggas krävs dessutom att villkoret att det

avgörande inflytandet faktiskt har utövats ska vara uppfyllt. Om så är fallet kan de företag eller personer som har gemensam kontroll hållas ansvariga för dotterbolagets överträdelse. Om det emellertid skulle visa sig att det i praktiken endast är ett av de företag eller en av de personer som har gemensam kontroll som utövar ett avgörande inflytande över dotterbolaget, eller om det skulle anses motiverat av andra särskilda omständigheter, kan kommissionen endast hålla denna person eller detta företag solidariskt ansvarig/ansvarigt för den överträdelse som begåtts av dotterbolaget.

(se punkt 165)

5. Den motivering som krävs enligt artikel 253 EG ska vara anpassad till rättsaktens beskaffenhet. Av motiveringen ska klart och tydligt framgå hur den institution som har antagit rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden och så att behörig domstol ges möjlighet att utföra sin prövning. Frågan huruvida kravet på motivering är uppfyllt ska bedömas med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, särskilt rättsaktens innehåll, de anförda skälen och det intresse av att få förklaringar som de vilka rättsakten är riktad till, eller andra personer som direkt eller personligen berörs av den, kan ha. Det krävs dock inte att alla relevanta faktiska och rättsliga omständigheter anges i motiveringen,

eftersom bedömningen av om motiveringen av en rättsakt uppfyller kraven i artikel 253 EG inte ska ske endast utifrån rättsaktens ordalydelse utan även utifrån sammanhanget och samtliga rättsregler på det ifrågavarande området.

När ett beslut om tillämpning av artikel 81 EG rör flera adressater och berör frågan om vilka företag som ska göras ansvariga för överträdelsen, ska beslutet innehålla en tillräcklig motivering i förhållande till var och en av adressaterna, i synnerhet i förhållande till de adressater som enligt beslutet ska bära ansvaret för överträdelsen.

(se punkterna 149 och 150)

6. Kommissionen är skyldig att iaktta lika-behandlingsprincipen. Denna princip innebär, enligt fast rättspraxis, att lika situationer inte får behandlas olika och att olika situationer inte får behandlas lika, såvida det inte finns sakliga skäl för en sådan behandling.

När kommissionen, i ett ärende som avser en överträdelse i vilken flera olika företag är inblandade, inom ramen för de principer som fastställts i rättspraxis tillämpar en bestämd metod för att avgöra huruvida såväl de dotterbolag som i praktiken har begått överträdelsen som deras moderbolag ska hållas ansvariga, måste den således lägga samma kriterier till grund för bedömningen av alla dessa företag, om inte annat föranleds av särskilda omständigheter.

(se punkterna 156 och 157)